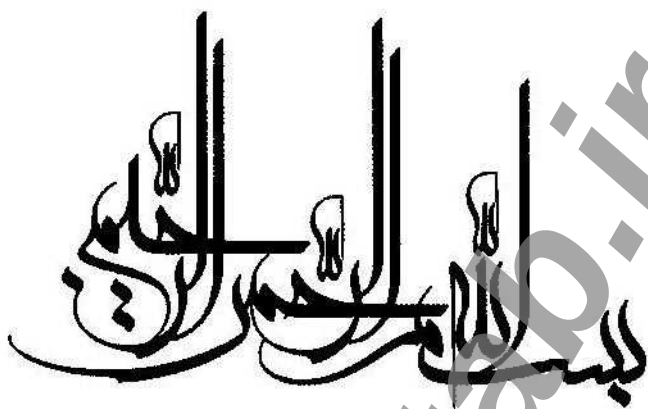

روشی آسان برای

آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن

(سطح ۳)

محمد ضرغام

علیرضا لطفی

سرشناسه: لطفی، علیرضا، ۱۳۵۶
 عنوان و نام پدیدآور: روشی آسان برای آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن / سطح ۱
 تألیف علیرضا لطفی، محمد ضرغام
 مشخصات نشر: تهران: علیرضا لطفی، ۱۳۸۹
 مشخصات ظاهری: ۸۰ ص: جدول، نمودار
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۴-۱۶۹۶-۹
 وضعیت فهرست نویسی: فبیا
 یادداشت: واژه‌نامه
 یادداشت: کتابنامه
 موضوع: قرآن -- ترجمه -- راهنمای آموزشی
 شناسه افزوده: ضرغام قلعه جوق، محمد، ۱۳۶۱
 رده بندی کنگره: ۱۳۸۷/۶۸۷ ل ۶۰/۶۱ BP
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۰۷
 شماره کتابشناسی ملی: ۱۲۱۵۰۲۵

روشی آسان برای آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن (سطح ۳)

ناشر: انتشارات تلاوت

ناشر: مؤلف (با همکاری مؤسسه‌ی شوق رضوان)

نوبت چاپ: اول-۱۳۹۱

تیراژ: ۳۰۰۰ جلد

بهاء: ۲۵۰۰ تومان

شابک: ۷-۴۷-۵۵۶۲-۶۰۰-۹۷۸

کلیه‌ی حقوق برای ناشر محفوظ است.

مرکز پخش و فروش: (بصائر) ۷۷۶۲۶۵۳۱-۷۷۶۲۶۵۰۵ (۰۲۵۱)

تماس با مؤلفین (مؤسسه‌ی شوق رضوان): www.quraniclif.net

مقدمه ناشر.....	۵
مقدمه مؤلف.....	۶
درس اول: مرور سطوح ۱ و ۲.....	۱۱
درس دوم: فعل نهی.....	۱۸
درس سوم: فعل امر (بخش اول).....	۲۴
درس چهارم: فعل امر (بخش دوم).....	۳۰
درس پنجم: مرور.....	۳۷
درس ششم: فعل جحد، اسم فاعل و مفعول.....	۴۲
درس هفتم: مضارع منصوب.....	۴۸
درس هشتم: فعل معلوم و مجهول.....	۵۵
درس نهم: مرور.....	۶۱
خودآزمایی.....	۶۷
لغتنامه.....	۷۱
حل المسائل.....	۷۳
فهرست منابع و مآخذ.....	۷۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا
(سوره «اسراء»، آیه ۹)

قرآن صحیفه‌ی نورانی خداوند متعال و ریسمان و حلقه‌ی اتصال عبد به معبود و نامه‌ی سرگشاده‌ی خالق هستی و عشق‌نامه‌ی محبوب به‌سوی خلیل محبتان است و در این سرای فانی دنیا، تنها و یگانه مسیر و شاهراه نجات‌بخش فرش نشین به‌سوی عالم باقی و عرش و مقام «عِندَ مَلِئِكٍ مُّقَدِّرٍ» است.

به تصریح آیات قرآن کریم و بیان پیامبر مکرم اسلام ﷺ و ائمه‌ی طاهرين ، قرآن شفای همه‌ی دردها و راهنمای سریع‌الوصول سعادت دنیا و عقبای تمامی انسان‌ها است، مشروط بر آن‌که چشم بینا و گوش شنوایی وجود داشته باشد تا از آن بهره گیرد.

با لطف حضرت باری تعالی پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و برپایی نظام مقدس جمهوری اسلامی در سرزمین پهناور ایران، با توجه به وجود بسترهای مناسب برای برنامه‌ریزی‌های گسترده در امر نشر فرهنگ قرآنی در جامعه، برنامه‌ریزان فرهنگی نظام و نیز آحاد ملت قرآن دوست عزیزان، با تأسیس سازمان‌ها، مؤسسات و مراکز قرآنی، در این مسیر گام‌های ارزنده‌ای برداشته و بسیاری از شیفتگان کلام وحی را با انواع علوم قرآنی آشنا نموده‌اند. بحمدالله یکی از مراکزی که از ابتدای انقلاب و از سال ۱۳۶۱ تاکنون در امر نشر فرهنگ و علوم قرآنی فعالیت‌های تأثیرگذار و وسیعی در سطح کشور داشته، دارالقرآن الکریم سازمان تبلیغات اسلامی بوده است که از ابتدای سال ۱۳۸۱ با تغییر ساختار تشکیلاتی این مجموعه و تبدیل آن به «سازمان دارالقرآن الکریم» فعالیت‌های آن در حوزه‌های مختلف قرآنی به ویژه در طراحی و ارائه‌ی آموزه‌های متنوع قرآنی بیش از پیش گسترش یافته و با ارائه‌ی انواع آموزش‌های (علوم و فنون قرائت قرآن کریم «۸ سطح»، (ترجمه و مفاهیم قرآن «۵ سطح»، (حفظ قرآن کریم «۵ سطح»، (آموزش قرآن ویژه‌ی کودکان پیش دبستانی «۳ سطح»، (ترجمه و تفسیر قرآن در قالب طرح‌های بیتان، نسیم حیات، نورالرحمن و تفسیر فراگیر تخصصی)، (روخوانی و روان‌خوانی و فرهنگ قرآن کارکنان دولت «۲ سطح»، (دوره‌های تخصصی حفظ و قرائت ویژه‌ی قراء و حفاظ برتر کشور)، (کارگاه‌های آموزشی کارشناسان و مدیران قرآنی)، (کارگاه‌های آموزشی مهارت‌های زندگی قرآنی)، (تربیت ممتحنان آزمون‌های شفاهی دوره‌های تخصصی)، (تربیت معلم مفاهیم و تفسیر قرآن حکیم «۴ سطح»، (تربیت معلم علوم و فنون قرائت قرآن کریم «۵ سطح»، (تربیت معلم قرآن پیش دبستانی)، (تربیت داور مسابقات قرآنی در ۵ رشته «۲ سطح»، (تربیت استاد و مدرس روش تدریس قرائت و مفاهیم قرآن کریم «۳ سطح») و طرح‌های متنوع دیگری در سطوح آموزشی عمومی، متوسط و تخصصی توانسته است بسیاری از آحاد امت اسلامی را با قرآن کریم بیش از پیش مانوس نموده و بسیاری از نیروهای آموزشی مورد نیاز کلاس‌ها و دوره‌های آموزشی را نیز تربیت نماید.

با عنایت به گستره‌ی وسیع دوره‌های آموزشی سازمان و نیاز مبرم به کتاب‌های آموزشی متن و متناسب با اهداف آموزشی مربوطه، این سازمان با تشکیل «شورای تخصصی تألیفات قرآنی» همواره سعی نموده است تا با شناسایی و رصد آثار برتر قرآنی و همچنین با استفاده از اساتید و متخصصین قرآنی نسبت به تهیه‌ی کتاب‌های مورد نیاز و چاپ و توزیع آن در سراسر کشور از طریق انتشارات تلاوت اقدام نماید. امید است این فعالیت‌ها موجب نشر بیش از پیش فرهنگ قرآنی در جامعه گردد.

از همه‌ی فرهیختگان قرآنی درخواست می‌شود تا نظرات خود را در راستای ارتقای سطح کیفی کتاب‌ها و دیگر محصولات به صندوق پستی ۱۵۹-۱۶۱۹۵ ارسال فرمایند.

سازمان دارالقرآن الکریم

مقدمه مؤلف: (سخنی با دبیران گرامی)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كِتَابُ اَنْزِلْنَاهُ مُبَارَكٌ لِّدَعْوَتِكَ اَيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ اُولُو الْاَلْبَابِ

(قرآن) کتابی مبارک است که بر تو نازل کردیم تا در آیاتش تدبیر کنند و خردمندان متذکر شوند. (سوره ی «ص»، آیه ی ۲۹)

قرآن، کتاب هدایت است و با ندای « أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ » ما را دعوت به تدبیر در بیان روشنگر خود کرده است و مسلمان آگاه و وظیفه شناس، مطالعه و تدبیر در آیات آن را بر خود لازم می داند.

با توجه به اشتیاق نوجوانان و جوانان به فراگیری مفاهیم عمیق قرآن و عبور از مرزهای روخوانی و روانخوانی، نیاز به تدوین روش های مؤثر و علمی آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن، بیش از پیش احساس می شود. با درک این نیاز، نهادهای فرهنگی کشور در سال های اخیر کتاب های زیادی در زمینه ی آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن منتشر کرده اند که هر کدام دارای ویژگی هایی هستند. ما نیز وظیفه ی خود دانستیم تا در این راه قدمی در حد توان برداریم و امیدواریم که نتیجه ی این تلاش، مورد قبول صاحب قرآن قرار گیرد.

همان طور که در مقدمه جلد اول به تفصیل بیان شد، هدف این دوره ی آموزشی، تربیت مترجم یا مفسر قرآن یا کارشناس علوم قرآنی نیست. بلکه هدف این است که همه ی مردم، مهارت برقراری ارتباط مستقیم با قرآن را کسب نمایند. در واقع این دوره گامی است در جهت آشنایی و انس همه ی مردم با قرآن.

انتظار می رود قرآن آموز در پایان این دوره بتواند هنگام تلاوت یا شنیدن قرآن، مفهوم کلی آیات را درک کرده و برای فهم معنای آیات، (در صورت نیاز) به کمک ترجمه های قرآن، پُلی به خود قرآن زده و با آن ارتباطی واسطه و مستقیم برقرار کند.

همچنین گفتیم که روش آموزشی مناسب برای آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن، باید دارای ویژگی های زیر باشد:

- در هر سه زمینه ی « لغت، قواعد، درک متن »، برای رشد قرآن آموز برنامه داشته باشد.
- برای گروه های سنی و تحصیلی مختلف، کتب آموزشی جداگانه ای تألیف و منتشر گردد.
- قابلیت آموزش مؤسسه ای و ترمیک و نیز امکان استفاده به صورت خودخوان را داشته باشد.
- با شرایط و عوامل اجتماعی هماهنگ باشد. (اقتصاد، فرهنگ، نظام آموزشی و ...)

- و ...

ویژگی های کتاب حاضر:

✓ کتابی که پیش روی شماست، سطح سوم از دوره ی « روشی آسان برای آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن » می باشد و با توجه به سطح علمی مطالب، برای رده ی سنی نوجوانان و بالاتر طراحی و تألیف شده است. عزیزان مقطع راهنمایی و بالاتر که سطح اول این دوره را گذرانده اند، می توانند از این کتاب استفاده نمایند. (لازم به ذکر است عزیزانی که آشنایی بیشتری با زبان عربی دارند می توانند از دوره ی تک جلدی استفاده کنند).

✓ در کتاب حاضر، لغات پر کاربرد قرآن آموزش داده می شود: حدود ۸۰ لغت (در دوره ی چهار جلدی حدود ۴۶۰ لغت جدید به همراه حدود ۱۱۰ لغت آشنا در فارسی)

✓ قواعد عربی کتاب به گونه ای تدوین شده که توان قرآن آموز را در ترجمه ی قرآن بالاتر برده و ذهن او را با مطالب حاشیه ای و کم کاربرد درگیر نمی کند.

✓ با توجه به لغات، قواعد و نکات کاربردی تدوین شده، قرآن آموز پس از فراگیری مطالب کتاب، (در مجموع سه جلد) معنای حدود ۷۰٪ لغات قرآن را خواهد آموخت. (در دوره ی چهار جلدی بیش از ۸۰٪ لغات قرآن)

✓ از ویژگی های مثبت کتب این دوره، آموزش گام به گام قواعد و هماهنگی آیات و قواعد آموزش داده شده است. به طور مثال قبل از مبحث « فعل مضارع منصوب »، هیچ فعل مضارع منصوبی در آیات درس نیامده است.

✓ در تدوین مطالب، سعی بر این بوده که مفاهیم و تعاریف با بیانی ساده و روان مطرح گردد.

✓ در بخش هنر ترجمه (جلد سوم و چهارم)، با فراگیری نکات و انجام تمرینات متنوع، به تدریج، مهارت‌های درک متن قرآن آموزش داده می‌شود و قرآن‌آموز را به فضاهای جدیدی از ارتباط با متن قرآن وارد و راهنمایی می‌کند. قرآن‌آموز در این بخش علاوه بر کسب مهارت فهم معنای آیات، اعتماد به نفس لازم برای برقراری ارتباط بی‌واسطه با قرآن را کسب خواهد کرد.

✓ با توجه به محدودیت‌های شرعی در رابطه با خواندن سوره‌های سجده‌دار (سجده، فصلت، نجم، علق)، از به‌کارگیری آیات این سوره‌ها در این کتاب پرهیز شده است.

✓ برای مرور و تثبیت مطالب، در درس ۵ و ۹ از آموزش نکات قواعدی جدید پرهیز شده تا قرآن‌آموزان به مرور قواعد قبلی بپردازند. این درس شامل چند عبارت قرآنی و جنول کلمات متقاطع (که همگی سؤالات آن از مباحث کتاب انتخاب شده) می‌باشد.

✓ در پایان هر درس، تعدادی سؤال چندگزینه‌ای و در پایان کتاب، یک آزمون گنجانده شده است.

✓ در انتهای کتاب، ترجمه و نشانی عبارات قرآنی دروس آمده است و قرآن‌آموز می‌تواند از آن به عنوان الگو استفاده کند.

✓ با توجه به سطح مطالب و سرعت پیش‌روی دروس، این دوره‌ی چهار جلدی می‌تواند به عنوان کتاب جنبی درس عربی یا قرآن برای دانش‌آموزان مقطع راهنمایی یا دبیرستان (با توجه به سطح مخاطبین) مورد استفاده قرار گیرد.

✓ از آنجا که فراگیری معنای قرآن و متون دینی، مورد نیاز عموم مسلمانان است، مطالعه و تدریس این کتاب، به عنوان درس عربی عمومی نیز پیشنهاد می‌گردد.

✓ در انتهای هر درس، داستان کوتاهی از زندگی رسول خدا ﷺ و تاریخ اسلام (به ترتیب وقوع) گنجانده شده است که برگرفته از مستندات تاریخی بوده و به نکات مفیدی از سیره‌ی ایشان و مفاهیم قرآن اشاره دارد. این بخش می‌تواند با نظر اساتید و دبیران، به عنوان بخش جنبی کلاس مورد استفاده قرار گیرد.

طرح درس: (قابل توجه مدیران آموزش و اساتید محترم)

- نام دوره: آموزش ترجمه و مفاهیم قرآن، آموزش عمومی، سطح سه (متوسط)، دوره‌ی مبسوط

- مدت برگزاری: ۱۳ تا ۱۵ جلسه‌ی آموزشی (۹۰ دقیقه‌ای (۱ یا ۲ جلسه در هفته) + دو جلسه آزمون {یک ترم آموزشی})

- محل برگزاری: کلیه‌ی مراکز آموزشی (اعم از مساجد، مدارس، دانشگاه‌ها، فرهنگسراها، مؤسسات آموزشی، مراکز مردمی، دولتی، نظامی و ...)

- پیش‌نیاز: ۱- گذراندن دوره‌ی روانخوانی یا تسلط بر آن

۲- تحصیل در مقطع راهنمایی یا فارغ‌التحصیلی از این دوره

۳- گذراندن دوره‌ی سطح ۱ و ۲ (جلد اول این دوره) یا تسلط بر مطالب آن

- نحوه‌ی اجرا: در قالب کلاس‌های حضوری و مستمر (قرآن‌آموزان یا سطح علمی بالاتر می‌توانند از این کتاب در قالب دوره‌های غیر حضوری و خودخوان استفاده نمایند. برای مطالعه‌ی این کتاب صرف حدود ۱۵ ساعت زمان کافی است. در دوره‌های خودخوان، برگزاری کلاس‌های رفع اشکال ضروری به‌نظر می‌رسد.)

- گروه‌های هدف: مقاطع سنی بالاتر از ۱۲ سال یا سطح علمی بالاتر از مقطع ابتدایی

- منبع و محتوای آموزشی: کتاب حاضر

- ظرفیت کلاس: ۱۵ تا ۲۵ نفر (در شرایط خاص می‌توان این کتاب را به‌صورت سمینار یا کنفرانس ارائه داد).

- اهداف (آموزشی، مهارتی):

۱- آموزش حدود ۷۰٪ لغات قرآن و نکاتی از قواعد عربی

۲- ایجاد مهارت برقراری ارتباط بین متن و ترجمه‌ی قرآن و زمینه‌سازی برای انس با آیات آن

۳- آشنایی با فرازهایی از تاریخ اسلام و ارائه‌ی معارف دینی و نکات اخلاقی و تاریخی

روش تدریس:

✓ برای کسب حداکثر بهره از تدریس کتب این دوره، لازم است تناسب بین سطح علمی کتب و مخاطب رعایت شود.

به‌همین دلیل تعیین سطح و سطح‌بندی قرآن‌آموزان ضروری به‌نظر می‌رسد.

✓ حجم مطالب طوری تنظیم شده که بتوان هر درس را در یک جلسه تدریس نمود. (با این وجود می‌توانید با توجه به سطح علمی و انگیزه‌ی قرآن‌آموزان، سرعت پیش‌روی دروس را تغییر دهید)

✓ برای بالا بردن کیفیت و سرعت، می‌توانید از تجهیزات آموزشی و نرم‌افزارهای مناسب استفاده کنید.

✓ ترتیب دروس برای حصول نتیجه‌ی مطلوب طراحی شده‌است، لذا خواهشمندیم حتی‌المقدور این ترتیب را حین تدریس تغییر ندهید. اما چنانچه مطالب داخل دروس، پیشنهادی بوده و می‌توانید برای حصول نتیجه‌ی مطلوب، در ترتیب آن تغییر ایجاد کنید. مثلاً می‌توانید بحث لغات را پس از قواعد ارائه دهید. این کار در برخی از دروس (مثل باب‌ها) مزایایی نیز دارد.

✓ تلاش مؤلفین در آموزش قواعد کاربردی زبان عربی (و نیز آموزش کاربردی قواعد) بوده‌است، از این رو خواهشمندیم از ذکر قواعد حاشیه‌ای و غیرضروری جداً پرهیزید. (و در عین حال برای پاسخ به سؤالات حاشیه‌ای قرآن‌آموزان آمادگی داشته‌باشید).

✓ در دروس این جلد (جلد سوم) پس از آموزش قواعد، بخشی تحت عنوان **هنر ترجمه** گنجانده شده که با توجه به اهمیت این بخش، می‌توانید (با در نظر گرفتن حوصله‌ی مخاطبین) تمرینات بیشتری را طراحی و اجرا کنید.

✓ به‌هنگام تدریس لغات، از قرآن‌آموزان بخواهید که در حد توان خود، هم‌خانواده‌های هر لغت را بیان کنند و لغات را در قالب عبارات قرآنی فرا بگیرند. (البته بعضی از لغات، نیازی به این توضیحات ندارند).

✓ قرآن‌آموزان را توجیه نمائید که لزومی ندارد ترجمه‌های انتهای کتاب را عیناً حفظ و ارائه کنند. در واقع کافی است عبارات قرآنی کتاب به‌طور صحیح و دقیق ترجمه شود.

✓ به موازات این که ترجمه‌ی لغت‌به‌لغت را به قرآن‌آموزان آموزش داده و از آن‌ها می‌پذیرید، روش ترجمه‌ی روان را نیز به‌تدریج به آن‌ها بیاموزید.

✓ حین تدریس از مشارکت همه‌ی قرآن‌آموزان استفاده کنید و توان خود را بیشتر صرف راهنمایی قرآن‌آموزان و هدایت کلاس نمایید. مثلاً:

۱- تدریس قواعد توسط قرآن‌آموزان قوی‌تر و مرور آن توسط سایرین انجام شود.

هدف: علاوه بر ایجاد فضای مشارکت در کلاس، درس ساده‌تر جلوه می‌کند و بیان قرآن‌آموزان تقویت می‌شود. از طرفی افراد مستعد برای تدریس قرآن شناسایی شده و پرورش می‌یابند.

۲- ترجمه‌ی همه‌ی عبارات و حل تمام تمرینات توسط قرآن‌آموزان انجام شود.

هدف: علاوه بر ایجاد فضای مشارکت در کلاس و بالا بردن اعتماد به‌نفس قرآن‌آموزان، موجب ترغیب ایشان برای حضور فعال در کلاس شده و آمادگی قرآن‌آموزان را برای شرکت در آزمون‌های کتبی افزایش می‌دهد.

۳- روخوانی عبارات قرآنی و متن هر درس توسط قرآن‌آموزان انجام شود.

هدف: علاوه بر ایجاد تنوع، موجب بالا رفتن توان قرآن‌آموزان در روانخوانی قرآن و قرائت متون فارسی می‌شود.

۴- نتیجه‌گیری از مفهوم آیات دروس به‌کمک قرآن‌آموزان انجام شود.

هدف: علاوه بر ایجاد تنوع، موجب بالا رفتن خلاقیت و اعتماد به‌نفس قرآن‌آموزان شده، همچنین باعث می‌شود که ارتباط نزدیک‌تری با این مفاهیم برقرار کنند.

۵- در همه‌ی مراحل تدریس با عبارات‌هایی نظیر «شما در این رابطه چه نظری دارید؟ یا آیا با این مطلب موافقت می‌کنید؟ یا...» قرآن‌آموزان را در مباحث شرکت دهید.

هدف: ایجاد فضای همفکری در کلاس و شناخت و بهره‌گیری از دیدگاه قرآن‌آموزان

✓ هنگام ترجمه‌ی عبارات می‌توانید نام قرآن‌آموزان را به‌طور تصادفی از روی لیست کلاس خوانده و از ایشان بخواهید عبارت را به‌صورت شفاهی (یا با نوشتن روی تخته) ترجمه کنند. در صورتی که قرآن‌آموز عبارت را غلط ترجمه کرده به‌جای گفتن ترجمه‌ی صحیح، ابتدا او را در اصلاح ترجمه راهنمایی کنید. در صورت عدم موفقیت، از قرآن‌آموز دیگری بخواهید که ترجمه را اصلاح کند.

✓ در هر درس ۱۲ آیه و عبارت قرآنی به‌عنوان تمرین گنجانده شده که غالباً در رابطه با مفاهیم دینی پایه (توحید، نبوت و معاد) می‌باشند. شما می‌توانید در کنار آموزش ترجمه‌ی آیات، مفاهیم دینی را نیز به‌صورت غیرمستقیم آموزش دهید. پیشنهاد ما این است که با مراجعه به کتب تفسیر یا سایر کتب مربوطه، نکاتی را جمع‌آوری نموده و حین ترجمه‌ی آیات ارائه دهید. البته توجه به‌این نکته ضروریست که این توضیحات متناسب با حوصله و سطح مخاطب بوده و کلاس را از مسیر اصلی (یعنی سیر آموزشی کتاب) خارج نکنند.

✓ یکی از ارکان آموزش، به‌ویژه آموزش زبان، تمرین و ارتباط مستمر است. از این رو هر جا که احساس کردید قرآن‌آموزان نیاز به تمرینات بیشتری دارند، برای آن‌ها تکلیف و تمرین تعیین کنید. این تمرینات می‌توانند در زمینه‌ی قواعد (با هدف افزایش تسلط قرآن‌آموز) یا در رابطه با آیات قرآن (با هدف انس و آشنایی بیشتر) تعیین و انجام شوند.

- ✓ لزومی ندارد که ترجمه‌ی آیات بلافاصله پس از تدریس قواعد (در یک جلسه) انجام شود. لذا می‌توانید از میان آیات، آن‌هایی را که ترجمه‌ی سخت‌تر و نکات مهم‌تری دارند انتخاب نموده و ترجمه‌کنید و ترجمه‌ی سایر آیات را به قرآن‌آموزان واگذار نمایید. در جلسه‌ی بعد، آیات واگذار شده را به‌صورت شفاهی یا کتبی ترجمه نمایید.
- ✓ ممکن است در کلاس سؤالاتی در رابطه با مباحث قرآنی مطرح شود. در این مواقع می‌توانید از قرآن‌آموزان بخواهید به‌صورت داوطلبانه درباره‌ی موضوع فوق تحقیق نموده و نتیجه را در جلسات بعدی ارائه دهند.
- ✓ آماده باشید تا در صورت نیاز، نکات مربوط به روخوانی قرآن و سایر علوم مربوط را به قرآن‌آموزان یادآوری کنید.
- ✓ آزمون‌هایی را طراحی کنید و به‌طور مستمر، قرآن‌آموزان را مورد سنجش قرار دهید. در این آزمون‌ها از سؤالات چند گزینه‌ای، تشخیص عبارت صحیح و ناصحیح، پر کردن جای خالی، معنی لغت (عربی به فارسی و برعکس)، نکات قواعدی، ترجمه‌ی کامل عبارات قرآنی کتاب و ... استفاده کنید. سعی کنید در اولین فرصت نتیجه‌ی آزمون‌ها را اعلام نموده و برگه‌های تصحیح‌شده را به قرآن‌آموزان برگردانید.
- ✓ در سیر تدریس، تنوع ایجاد کنید؛ اشاره به سایر مهارت‌های مرتبط (مثل تلفظ حروف، ترتیل، معلومات قرآنی، معماهای قرآنی، ترجمه‌ی الفاظ نماز، احادیث و ادعیه‌ی معروف و پرکاربرد و...)، برگزاری مسابقات کتبی و شفاهی (ایجاد فضای مسابقه و رقابت و تشویق به‌جای آزمون و امتحان)، ترجمه‌ی بخش‌های ساده‌تر متن قرآن، استفاده از بخش‌های زیبا و کوتاه از تلاوت قاریان مشهور، اشاره به مناسبت‌ها و ...
- ✓ لازم به ذکر است که هرچند امکان اجرای تمام طرح‌های فوق در یک دوره‌ی آموزشی وجود ندارد، اما شایسته است در حد امکان و متناسب با شرایط، برای اجرای آن تلاش شود.
- ✓ فراموش نکنید که مهم‌ترین وظیفه‌ی معلم قرآن، جذب مخاطبین به این کتاب الهی است. این مهم میسر نمی‌شود مگر با رعایت اخلاق و اصول کلاس‌داری، به‌کارگیری فنون تدریس، ایجاد انگیزه، احترام و درک متقابل، پرهیز از سخت‌گیری و سهل‌انگاری نابجا و ...
- ✓ همان‌طور که اشاره شد، حفظ لغت در قالب جملات، زحمت کمتر و ماندگاری بیشتری دارد و باعث افزایش مهارت زبان‌آموز می‌شود. بر همین مبنا می‌توانید لغات کتاب را به‌مرور و به‌همراه عبارات قرآنی، در یک بسته‌ی فلش‌کارت، آموزش دهید. مزیت دیگر فلش‌کارت استفاده از زمان‌های مرده برای مطالعه و مرور لغات و آیات است.
- ✓ با توجه به طهارت و معنویت آیات قرآن، پیشنهاد می‌کنیم هنگام مطالعه‌ی این کتاب، با وضو بوده و نیت خود را جلب رضایت خدا قرار دهید.
- ✓ در تألیف داستان‌های آخر هر درس، اهداف زیر مدنظر مؤلفین بوده است:
- ۱- شناخت محیط و زمان نزول قرآن که برای درک مفاهیم آیات آن بسیار مفید است. ۲- ارائه‌ی پیام‌های تاریخی و اخلاقی در قالب داستان. ۳- آشنایی با سیره‌ی رسول خدا ﷺ. ۴- ایجاد تنوع در سیر آموزشی کتاب.
 - شما می‌توانید با ارائه‌ی احادیث و آیات قرآن یا حکایاتی از زندگی اولیای الهی، پیام‌های داستان‌ها را تبیین نمایید. در جدول زیر به برخی از پیام‌های تاریخی و اخلاقی داستان‌ها اشاره شده است:

درس	قرآن یا پیام تاریخی	پیام معرفتی و اخلاقی
۱	جنگ احد	برای کسب موفقیت، همکاری همه‌ی اعضا لازم است.
۲	جنگ خندق	اخلاص معیار ارزش اعمال
۳	شهادت سعد بن معاذ	اخلاق در خانه
۴	صلح حدیبیه	اسلام به دنبال صلح و آرامش بوده و مخالف جنگ است.
۵	ماجرای ابوصیر	وفای به عهد
۶	زندگی رسول خدا ﷺ در شهر مدینه	دعا
۷	زندگی رسول خدا ﷺ در شهر مدینه	پرهیز از غضب
۸	جنگ احد	برای کسب موفقیت، همکاری همه‌ی اعضا لازم است.

تقدیر و تشکر:

در پایان از همه‌ی دوستانی که در تدوین مطالب کتاب، ما را از راهنمایی، همراهی و مساعدت خود بهره‌مند نموده‌اند، به‌خصوص: آقای لطیف اسکندری (کارشناس علوم قرآن)، آقای معرفت‌الله خاتمی (کارشناس زبان و ادبیات فارسی)، حجت‌الاسلام و المسلمین محمود شمسایی (کارشناس مذهبی)، آقای ابراهیم محقق (کارشناس آموزش زبان عربی)، آقایان محمد نصیری، محمد شایسته‌فر، حبیب نیازخانی، وحید اموری و احسان سلیمی (مشاور و همکار)، آقای ابراهیم همتی (کارشناس تکنولوژی آموزشی) و آقایان منصور کاظمی، نادر بابایی، مهدی گل (امور رایانه) و همچنین از همه‌ی عزیزانی که در تمام مراحل تألیف، تدریس آزمایشی، چاپ و نشر با ما همکاری داشتند، تشکر نموده و از خوانندگان محترم نیز خواهش می‌کنیم تا با ارائه‌ی نظرات و پیشنهادات خود، ما را در بالا بردن سطح کیفی کتاب یاری فرمایند.

علیرضا لطفی - محمد ضرغام

۶ خرداد ۱۳۸۹ شمسی - مصادف با ۲۳ جمادی‌الثانی ۱۴۳۲ قمری